

Bruksela, 19 listopada 2021 r.
(OR. en)

14126/21

RECH 520
COMPET 846

NOTA

Od:	Komitet Stałych Przedstawicieli (część I)
Do:	Rada
Dotyczy:	Konkluzje w sprawie przyszłego zarządzania europejską przestrzenią badawczą (EPB) <i>Zatwierdzenie</i>

1. W dniu 1 grudnia 2020 r. Rada zatwierdziła konkluzje w sprawie nowej europejskiej przestrzeni badawczej (EPB), w których wezwano państwa członkowskie i Komisję do opracowania w 2021 r. wielopoziomowego modelu zarządzania służącego realizacji nowej EPB.
2. Prezydencja zaproponowała projekt konkluzji Rady w sprawie przyszłego zarządzania EPB w celu opracowania nowego modelu zarządzania dla nowej EPB. Grupa Robocza ds. Badań analizowała projekt konkluzji na posiedzeniach w dniach: 13 września, 7 i 25 października, oraz 8 i 11 listopada 2021 r.
3. Komitet Stałych Przedstawicieli przeanalizował tekst projektu konkluzji w dniu 17 listopada 2021 r. Po przedstawieniu przez prezydencję kompromisowej propozycji w celu rozwiązania ostatniej nierozstrzygniętej kwestii związanej z działaniem w ramach polityki EPB „Europejska przestrzeń badawcza na rzecz transformacji ekologicznej” (s. 19, działanie 11 w ramach EPB, w załączniku), wszystkie pozostające zastrzeżenia weryfikacji zostały wycofane w dniu 18 listopada.

4. Delegacje Polski i Węgier zasygnalizowały, że zamierzają złożyć oświadczenia do protokołu Rady z posiedzenia, na którym przyjęte zostaną przedmiotowe konkluzje Rady, odnośnie do zawartych w ich tekście odniesień do „równouprawnienia płci” (dok. 14126/21 ADD1).
5. W związku z powyższym Rada (ds. Konkurencyjności) jest zatem proszona o zatwierdzenie projektu konkluzji przedstawionego w załączniku do niniejszej noty.

PROJEKT
KONKLUZJE RADY
W SPRAWIE PRZYSZŁEGO ZARZĄDZANIA EUROPEJSKĄ PRZESTRZENIĄ
BADAWCZĄ (EPB)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

PRZYPOMINAJĄC:

- swoje konkluzje z grudnia 2015 r. pt. „Przegląd struktury doradczej europejskiej przestrzeni badawczej”¹, w których ponownie podkreślono znaczenie dobrze funkcjonującej struktury doradczej dla zapewnienia spójnej i skutecznej realizacji EPB;
- sprawozdanie ERAC z grudnia 2020 r. pt. *The 2019 Action Plan for the Advisory Structure of the European Research Area* (Plan działania na 2019 r. dotyczący struktury doradczej europejskiej przestrzeni badawczej)² oraz jego wnioski, a także opinię ERAC z grudnia 2019 r. w sprawie przyszłości EPB³;
- swoje konkluzje z grudnia 2020 r. w sprawie nowej europejskiej przestrzeni badawczej⁴ – zdefiniowanej jako zorientowany na naukowców, oparty na wartościach, doskonałości, a także nastawiony na oddziaływanie obszar, w którym wspiera się naukowców, wiedzę i technologię i pozwala na ich swobodny przepływ – w których to konkluzjach Rada wzywa Komisję i państwa członkowskie, by opracowały w 2021 r. program polityki w zakresie EPB i wielopoziomowy model zarządzania służący realizacji nowej EPB, z uwzględnieniem związanych z zarządzaniem elementami komunikatu Komisji z września 2020 r. pt. „Nowa europejska przestrzeń badawcza na rzecz badań naukowych i innowacji”⁵;

¹ Dok. 14875/15.

² Dok. ERAC 1212/20.

³ Dok. ERAC 1201/20.

⁴ Dok. 13567/20.

⁵ Dok. 11400/20 + ADD1.

NOWY KONTEKST ZARZĄDZANIA EPB

1. UZNAJE potrzebę dokonania przeglądu i zreformowania ram zarządzania EPB w celu odzwierciedlenia zmienionego otoczenia politycznego mającego wpływ na badania naukowe i innowacje, wspierania inwestycji i reform niezbędnych do zabezpieczenia naszej wiodącej pozycji w nauce oraz potrzeby skuteczniejszego wykorzystywania potencjału badań naukowych i innowacji na potrzeby społeczeństwa i gospodarki;
2. DOSTRZEGA w społeczeństwie coraz powszechniejsze dostrzeżenie i większe oczekiwania co do roli badań naukowych i innowacji oraz ich wykorzystania w podejmowaniu obecnych i przyszłych wyzwań społecznych, środowiskowych i gospodarczych wywołanych m.in. przez COVID-19 i zmianę klimatu, co pociąga za sobą również potrzebę odnowionej, silniejszej i spójniejszej europejskiej polityki w zakresie badań naukowych i innowacji; PRZYPOMINA o niezmiennym znaczeniu podstawowej nauki wynikającej z ciekawości poznawczej i ZWRACA SIĘ do państw członkowskich i Komisji o znalezienie równowagi między inwestycjami publicznymi w badania i innowacje mające realizować określone zadania, a inwestycjami publicznymi w badania i innowacje wynikające z ciekawości, co jest warunkiem wstępnym realizacji nowej EPB;
3. DOSTRZEGA, że osiągnięcie celów i zadań określonych w ramach EPB wymaga analizy prospektywnej i priorytetowego traktowania inicjatyw politycznych w zakresie badań naukowych i innowacji, zwiększenia podmiotowości politycznej oraz skuteczniejszego przekładania tych inicjatyw na działania poprzez koordynację na szczeblu unijnym, krajowym i regionalnym;
4. UWAŻA, że duże znaczenie ma szczególne partnerstwo między Unią a państwami stowarzyszonymi, a także współpraca z zainteresowanymi stronami we wdrażaniu EPB; ZGADZA się z indywidualnym podejściem w zakresie udziału państw stowarzyszonych i zainteresowanych stron w organach zarządzających, przy uwzględnieniu ich roli we wdrażaniu EPB, a także udziału odpowiednich państw trzecich; oraz PONOWNIE DEKLARUJE, że współpraca z państwami trzecimi powinna opierać się na wspólnych podstawowych wartościach i zasadach, w tym na wyważonej wzajemności i poszanowaniu wolności akademickiej;

5. **KŁADZIE NACISK** na międzysektorowe wymiary polityki w zakresie EPB, które są zasadniczymi cechami charakteryzującymi zarządzanie EPB oraz wymagają dzielonej podmiotowości i ukierunkowania działań politycznych; **PODKREŚLA**, że badania naukowe i innowacje stanowią podstawę zielonej transformacji, transformacji cyfrowej i innych międzysektorowych celów politycznych, i powinny przyczyniać się do kształtowania i wdrażania odpowiednich polityk, do czego potrzebne są lepsze interfejsy służące koordynacji oraz wymiana wiedzy na szczeblu unijnym i krajowym z takimi politykami sektorowymi;
6. **AKCENTUJE** rolę, jaką we wspieraniu nowej EPB mogą odegrać plany odbudowy i zwiększania odporności, unijny program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji oraz instrumenty polityki spójności;
7. **PRZYPOMINA** o znaczeniu uwzględniania równouprawnienia płci podczas kształtowania, wdrażania i monitorowania polityki w zakresie badań naukowych i innowacji oraz **PRZYJMUJE DO WIADOMOŚCI** wkład Deklaracji z Lublany w sprawie równouprawnienia płci w dziedzinie badań i innowacji w działania EPB w tej dziedzinie;

ODNOWIONE ZARZĄDZANIE EPB I KSZTAŁTOWANIE ODNOŚNEJ POLITYKI

8. **PODKREŚLA**, że nowa EPB i jej priorytety wymagają kompleksowej restrukturyzacji obecnego zarządzania EPB w celu racjonalizacji zasobów i zwiększenia jej zdolności do skutecznego wdrażania działań, przy jednoczesnym poszanowaniu równowagi międzyinstytucjonalnej, zasady pomocniczości oraz odpowiednich kompetencji w dziedzinie badań naukowych i innowacji; **UZNAJE**, że nowy sposób zarządzania EPB powinien być kształtowany między innymi przez:
 - a) Pakt na rzecz Badań Naukowych i Innowacji w Europie określający podstawowe wartości i zasady badań naukowych i innowacji dla nowej EPB, priorytetowe obszary działań w ramach EPB oraz mechanizmy koordynacji polityki;
 - b) program polityki w zakresie EPB, opracowany z myślą o wsparciu obszarów priorytetowych określonych w Pakcie na rzecz Badań Naukowych i Innowacji w Europie, określający dobrowolne działania w ramach EPB, ustalane i koordynowane na szczeblu Unii w celu osiągnięcia uzgodnionych wyników;

Program polityki w zakresie EPB oraz działania w ramach EPB

9. **PODKREŚLA**, że do utworzenia nowej EPB potrzebny jest program polityki w zakresie EPB, który zapewni zaangażowanie wszystkich odpowiednich podmiotów, uwzględni różnorodność krajowych i regionalnych środowisk politycznych i będzie realizował podejście dostosowane do indywidualnych potrzeb i zasadzające się na dobrowolności. Powinien on być zatwierdzany przez Radę co trzy lata, z uwzględnieniem długoterminowego charakteru niektórych działań;
10. Działania w ramach EPB określone są w programie polityki w zakresie EPB w celu zapewnienia wpływu, wiarygodności i skuteczności nowej EPB, a ich wdrożenie w praktyce powinno mieć na celu spełnienie następujących kryteriów:
- **adekwatność**: powinny dotyczyć przynajmniej jednego z obszarów priorytetowych określonych w Zaleceniu Rady w sprawie Paktu na rzecz Badań Naukowych i Innowacji oraz zapewniać wyraźną wartość dodaną;
 - **wykonalność**: powinny mieć wyraźnie określony cel, harmonogram, cele pośrednie, podmioty uczestniczące, finansowanie, a także przewidywany wkład w realizację EPB;
 - **zaangażowanie**: powinny zapewniać zaangażowanie przynajmniej połowy państw członkowskich Unii reprezentujących masę krytyczną, co zapewni szerokie poparcie polityczne i stworzy możliwości działania także poza uczestniczącymi państwami, by przynieść korzyści wszystkim państwom członkowskim;
11. **WYRAŻA ZGODĘ** na wspólny program polityki w zakresie EPB na lata 2022–2024 przedstawiony w załączniku; **UWAŻA**, że jest to dynamiczny dokument, który może być dostosowywany przez Radę przez cały okres jego obowiązywania, i **WZYWA** do jego wdrożenia przez Komisję i państwa członkowskie, w stosownych przypadkach we współpracy z państwami stowarzyszonymi, zainteresowanymi stronami i odpowiednimi państwami trzecimi;

12. ZWRACA SIĘ do Komisji o przedstawienie dokumentów wyjaśniających dla każdego działania w ramach EPB przedstawionego w załączniku i na tej podstawie ZWRACA SIĘ do ERAC o przedstawienie do kwietnia 2022 r. jego opinii na temat programu polityki w zakresie EPB, aby ułatwić państwom członkowskim oraz, w stosownych przypadkach, państwom stowarzyszonym określenie w pierwszej połowie 2022 r. działań w ramach EPB, w których chcą uczestniczyć; APELUJE do państw członkowskich i ZWRACA SIĘ do państw stowarzyszonych o dostarczanie informacji na temat realizacji działań na szczeblu krajowym; PODKREŚLA, że do każdego państwa członkowskiego i państwa stowarzyszonego należy określić sposób realizacji na szczeblu krajowym działań w ramach EPB, w których zdecydują się uczestniczyć; ZACHĘCA państwa członkowskie i państwa stowarzyszone do określenia optymalnej krajowej procedury przekazywania, poprzez platformę internetową poświęconą polityce EPB, informacji o środkach, w tym potencjalnych reformach lub inwestycjach, istotnych dla wybranych działań w ramach EPB i dla priorytetów EPB, w tym tych ujętych w wybranych krajowych instrumentach polityki, takich jak strategie, krajowe plany działania lub programy działania, jeżeli takie istnieją;

Struktura zarządzania EPB

13. ZGADZA SIĘ, że rola Rady w zakresie podejmowania decyzji i kierowania polityką w ramach zarządzania EPB obejmuje w szczególności zatwierdzanie długoterminowych wskazówek w postaci Zalecenia Rady w sprawie Paktu na rzecz Badań Naukowych i Innowacji w Europie, średnioterminowych priorytetów w postaci programu polityki w zakresie EPB – w obu przypadkach przedstawionych z inicjatywy Komisji – oraz ich przegląd w następstwie, odpowiednio, śródkresowej oceny programu polityki w zakresie EPB oraz oceny Paktu na rzecz Badań Naukowych i Innowacji w Europie; WZYWA Komisję do regularnego informowania Rady, w tym za pośrednictwem jej organów przygotowawczych, o pracach prowadzonych przez Forum EPB; PRZYPOMINA o roli Rady w zapewnianiu w dowolnym momencie dodatkowych wskazówek politycznych za pomocą inicjatyw takich jak konkluzje Rady i rezolucje Rady dotyczące dowolnych kwestii związanych z EPB oraz badaniami naukowymi i innowacjami;

14. ZWRACA SIĘ do prezydencji Rady, by rozważyły organizowanie konferencji ministerialnych poświęconych EPB w celu informowania o rozwoju EPB, w oparciu, w stosownych przypadkach, o prace odpowiednich organów zarządzających EPB⁶;
15. PONOWNIE DEKLARUJE, że Komitet Europejskiej Przestrzeni Badawczej i Innowacji (ERAC) jest wspólnym komitetem doradczym wysokiego szczebla ds. polityki strategicznej, który na wczesnym etapie doradza Radzie, Komisji i państwom członkowskim w kwestiach strategicznych dotyczących polityki w zakresie badań naukowych i innowacji; UZNAJE potrzebę przyznania ERAC mandatu, który umożliwi mu doradzanie w sprawie strategicznego kierunku europejskiej i krajowej polityki w zakresie badań naukowych i innowacji; ZALECA, aby zmieniony mandat obejmował między innymi następujące elementy:
- doradztwo w sprawie strategicznych kierunków polityki i przyszłych tendencji, które wymagają udoskonalenia polityki unijnej i krajowej, w tym polityki regionalnej, polityk w zakresie badań naukowych i innowacji, również obecnego i następnego unijnego programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji oraz innych odpowiednich inicjatyw Unii opierających się na badaniach naukowych i innowacjach;
 - inicjowanie aktualizacji programu polityki w zakresie EPB poprzez zapewnienie wczesnego doradztwa strategicznego opartego również na rozważeniu postępów poczynionych w bieżących działaniach w ramach EPB;
 - analiza i doradztwo w zakresie nowych potrzeb polityki spełniających kryteria programu polityki w zakresie EPB przez cały okres jego wdrażania;
 - interakcja ze strukturami zarządzania i koordynacji na podobnym szczeblu w innych istotnych obszarach polityki, takich jak szkolnictwo wyższe i przemysł;

⁶ Dok. 14989/18 i 13567/20.

16. UZNAJE rolę Forum EPB, w tym jego ewentualnych podgrup, jako organu ustanowionego przez Komisję, odpowiedzialnego za poprawę koordynacji w celu skutecznej realizacji programu polityki w zakresie EPB, wspierającego Komisję i państwa członkowskie w realizacji działań w ramach EPB; UWAŻA, że forum EPB powinno:

- koordynować prace Komisji i państw członkowskich podczas przygotowywania inicjatyw Komisji w odniesieniu do przyszłych aktualizacji programu polityki w zakresie EPB i wносить swój wkład w ich projektowanie oraz omawiać zgodność z innymi politykami;
- współprojektować i koordynować realizację działań w ramach EPB przez Komisję, państwa członkowskie oraz, w indywidualnych przypadkach, państwa stowarzyszone, zainteresowane strony oraz odpowiednie państwa trzecie;
- analizować monitorowanie i ocenę realizacji programu polityki w zakresie EPB za pomocą tablicy wyników EPB oraz informacji dostarczanych za pośrednictwem platformy poświęconej polityce w zakresie EPB, a także wносить wkład w prace Komisji nad przygotowaniem sprawozdania dla Rady;
- pośredniczyć w przygotowywaniu dodatkowych propozycji działań w ramach EPB na zasadzie zmiennej geometrii, w stosownych przypadkach przy wsparciu ze strony Unii, a także w wymianie najlepszych praktyk co do krajowych polityk i środków w zakresie EPB;

DALSZE DZIAŁANIA

17. ZWRACA SIĘ do Komisji o ustanowienie do końca 2021 r. forum EPB; UWAŻA, że pełnienie roli współprzewodniczących Forum EPB przez Komisję i przedstawiciela jednego z państw członkowskich doprowadzi do zwiększenia poczucia podmiotowości i skuteczniejszego wdrażania odnowionej EPB; podobnie w przypadku podgrup: rolę przewodniczącego lub współprzewodniczącego może pełnić Komisja lub państwo członkowskie, lub – jeśli Forum EPB osiągnie porozumienie w tej sprawie – współprzewodniczącym może być państwo stowarzyszone lub przedstawiciel zainteresowanych stron;

18. ZWRACA SIĘ do Komisji, aby przedstawiła Radzie do połowy 2022 r. ramy monitorowania i oceny wdrażania EPB, opracowanych wspólnie z forum EPB, oraz dostarczyła jej informacje na temat postępów w realizacji programu polityki w zakresie EPB w połowie jego okresu stosowania, na podstawie dyskusji przeprowadzonych przez Forum EPB; PRZYPOMINA, że ERAC może zostać w dowolnym momencie wezwany do przedstawienia doradztwa w zakresie tych inicjatyw;
19. ZALECA, aby udział w wybranych posiedzeniach forum EPB lub ich poszczególnych punktach porządku obrad podczas przygotowywania inicjatywy Komisji dotyczącej programu polityki w zakresie EPB był ograniczony do przedstawicieli Komisji i państw członkowskich, a z zainteresowanymi stronami i państwami stowarzyszonymi oraz z odpowiednimi państwami trzecim prowadzone były konsultacje;
20. PROPONUJE utworzenie w ramach Forum EPB komitetu sterującego, który będzie się składał się z Komisji oraz aktualnej i kolejnej grupy trzech prezydencji Rady i będzie przygotowywał posiedzenia Forum; ZALECA, aby na podstawie propozycji komitetu sterującego Forum EPB stosowało w miarę możliwości spójne podejście do udziału w jego pracach państw stowarzyszonych, odpowiednich państw trzecich i zainteresowanych stron;
21. UWAŻA, że zainteresowane strony powinny być bardziej systematycznie angażowane w tworzenie EPB na szczeblu unijnym i krajowym; PODKREŚLA, że udział zainteresowanych stron krajowych należy zapewnić na szczeblu krajowym; W odniesieniu do prac Forum EPB i jego ewentualnych podgrup ZWRACA SIĘ do Komisji, by przewidziała, że forum EPB:

- zapewni udział w swoich odpowiednich posiedzeniach przedstawicieli organizacji patronackich na szczeblu UE lub innych, mających znaczenie na szczeblu UE, organizacji przedstawicieli następujących siedmiu kategorii zainteresowanych stron: uniwersytetów i innych instytucji szkolnictwa wyższego, organizacji prowadzących działalność badawczą i technologiczną, przedsiębiorstw intensywnie korzystających z badań i innowacji, w tym MŚP, indywidualnych naukowców i innowatorów, także na wczesnych i średnich etapach kariery, infrastruktur badawczych, organizacji finansujących badania naukowe i innowacje oraz akademii nauk;
 - stworzy otwarty, internetowy, dobrowolny rejestr zainteresowanych stron w celu zwiększenia przejrzystości w identyfikowaniu zainteresowanych stron EPB zaangażowanych w prace Forum EPB i jego ewentualnych podgrup, z uwzględnieniem odpowiednich kwestii tematycznych;
 - będzie brało pod uwagę autonomię instytucjonalną publicznych i prywatnych organizacji badawczych oraz instytucji szkolnictwa wyższego podczas omawiania potencjalnych reform polityki w zakresie badań naukowych i innowacji na wszystkich właściwych szczeblach;
22. ZGADZA SIĘ na dokonanie przeglądu mandatu ERAC w celu odzwierciedlenia nowego sposobu zarządzania EPB, w tym na ograniczenie członkostwa do przedstawicieli państw członkowskich z wysokiego szczebla wykonawczego odpowiedzialnego za politykę w zakresie badań naukowych i innowacji; DOSTRZEGA wartość dodaną pełnienia roli współprzewodniczących ERAC przez przedstawicieli państw członkowskich i Komisji oraz PROPONUJE, by na odpowiednie posiedzenia ERAC poświęcone konkretnym tematom zapraszać państwa stowarzyszone, a także odpowiednie państwa trzecie, ekspertów zewnętrznych i zainteresowane strony; PROPONUJE, by aktualna i kolejna grupa trzech prezydencji Rady były reprezentowane w Radzie Sterującej ERAC, która wybiera i przygotowuje tematy do dyskusji strategicznych prowadzonych przez ERAC, w razie potrzeby przy wsparciu grup zadaniowych ad hoc w ramach ERAC, i w stosownych przypadkach były informowane o pracach forum ERAC;
23. UWAŻA, że domyślnym podejściem do realizacji działań w ramach EPB powinno być tworzenie podgrup Forum EPB, które będą działać przez określony czas, w sposób ukierunkowany na osiągnięcie wyników i realizację celów – jeżeli jest to należycie uzasadnione;

24. PROPONUJE, aby w celu koordynacji i wdrażania polityki dotyczącej badań naukowych i innowacji w dziedzinie infrastruktur badawczych i partnerstw w zakresie badań naukowych i innowacji, stałe struktury zarządzania, tj. Europejskie Forum Strategii ds. Infrastruktur Badawczych (ESFRI), Centrum Wiedzy o Partnerstwie i rada sterująca europejskiej chmury dla otwartej nauki (EOSC) kontynuowały prace jako niezależne grupy ekspertów Komisji oraz ściśle koordynowały swoje działania z Forum EPB i regularnie przekazywały mu informacje; **PODKREŚLA**, że struktury te powinny uwzględnić odnowione podejście do zarządzania EPB, w tym możliwość, że przewodniczyć lub współprzewodniczyć im będą przedstawiciele Komisji lub państw członkowskich;
25. **PODKREŚLA** integrującą i organizującą rolę infrastruktur badawczych na wszystkich szczeblach, w tym e-infrastruktur, w europejskim ekosystemie wiedzy i innowacji, **PODKREŚLA** plan działania ESFRI przyjęty w 2021 r., **Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE** bieżącą ocenę ram prawnych konsorcjum na rzecz europejskiej infrastruktury badawczej (ERIC) i **PONAWIA** swoją prośbę do Komisji o przedłożenie kolejnego sprawozdania z wdrażania ERIC do 2022 r.;
26. **ZGADZA SIĘ**, by zakończyć pod egidą Rady prace grup związanych z EPB: GPC (Grupy Wysokiego Szczebla ds. Wspólnego Planowania) i SFIC (Strategicznego Forum ds. Międzynarodowej Współpracy Naukowo-Technicznej), będących specjalnymi składami ERAC, oraz stałych grupy roboczych: ds. zasobów ludzkich i mobilności, ds. kwestii płci w dziedzinie badań naukowych i innowacji oraz ds. otwartej nauki i innowacji; **ZALECA**, aby te prace były uwzględniane, a jeśli tak zadecyduje forum EPB, kontynuowane w ramach forum EPB, o ile przyczyniają się one do realizacji nowego programu polityki w zakresie EPB;
27. **UZNAJĄC** nowe globalne podejście do badań naukowych i innowacji, określone w konkluzjach Rady pt. „Globalne podejście do badań naukowych i innowacji – strategia Europy na rzecz współpracy międzynarodowej w zmieniającym się świecie”, **ZALECA** utworzenie stałej podgrupy Forum EPB, której współprzewodniczyć będą państwa członkowskie i Komisja, w celu uwzględnienia i kontynuowania prac prowadzonych przez SFIC;

28. ZACHĘCA państwa członkowskie, państwa stowarzyszone i inne odpowiednie państwa trzecie do zapewnienia odpowiednich zasobów na realizację, monitorowanie i ocenę działań i priorytetów EPB na szczeblu krajowym lub regionalnym; WZYWA Komisję do podjęcia wysiłków na rzecz ograniczenia biurokracji i obciążeń administracyjnych przy wdrażaniu internetowej platformy dotyczącej polityki i prowadzeniu dwustronnych dialogów między państwami członkowskimi a Komisją.
-

PROGRAM POLITYKI W ZAKRESIE EPB NA LATA 2022–2024

W niniejszym programie polityki w zakresie EPB przedstawia się katalog dobrowolnych działań w ramach EPB, które można podjąć w latach 2022–2024, by wnieść wkład w obszary priorytetowe określone w zaleceniu Rady w sprawie Paktu na rzecz badań naukowych i innowacji w Europie. Jest to pierwszy krok w kierunku kompleksowego zajęcia się obszarami priorytetowymi określonymi w pakcie. Państwa członkowskie i państwa stowarzyszone proszone są o wskazanie działań, w których chcą uczestniczyć, oraz ustalenie, w jaki sposób działania te powinny być realizowane na szczeblu krajowym. Kolejne wydania programu polityki w zakresie EPB staną się uzupełnieniem tych działań w perspektywie długoterminowej.

Program opiera się on głównie na komunikacie Komisji pt. "Nowa europejska przestrzeń badawcza na rzecz badań naukowych i innowacji" oraz na konkluzjach Rady: z grudnia 2020 r. w sprawie nowej europejskiej przestrzeni badawczej, z maja 2021 r. pt. "Pogłębienie europejskiej przestrzeni badawczej: zapewnić naukowcom atrakcyjne i stabilne ścieżki kariery i warunki pracy oraz urzeczywistnić cyrkulację talentów" oraz z września 2021 r. pt. „Globalne podejście do badań naukowych i innowacji”.

Poniższe działania w ramach EPB są uporządkowane zgodnie z obszarami priorytetowymi Paktu na rzecz badań naukowych i innowacji w Europie:

Obszar priorytetowy: pogłębianie rzeczywiście funkcjonującego wewnętrznego rynku wiedzy

Działania w ramach EPB	Wyniki
1. Umożliwienie otwartej wymiany wiedzy i ponownego wykorzystania produktów badań naukowych, w tym poprzez rozwój europejskiej chmury dla otwartej nauki (EOSC)	<ul style="list-style-type: none">• Zastosowanie zasad otwartej nauki i określenie najlepszych praktyk w jej zakresie• Wdrożenie podstawowych komponentów i usług EOSC oraz zrzeszenie istniejących infrastruktur danych w Europie, by zwiększać interoperacyjność danych badawczych• Ustanowienie mechanizmu monitorowania służącego gromadzeniu danych i ustaleniu poziomów odniesienia dla inwestycji, polityk, cyfrowych produktów badań naukowych, umiejętności w zakresie otwartej nauki i zdolności przepustowych infrastruktury związanych z EOSC
2. Zaproponowanie dostosowanych do potrzeb badań naukowych ram prawnych i regulacyjnych w UE dotyczących praw autorskich i danych	<ul style="list-style-type: none">• Określenie barier i wyzwań w dostępie do wyników badań naukowych i innowacji finansowanych ze środków publicznych i w ponownym wykorzystywaniu takich wyników oraz publikacji i danych do celów naukowych, a także określenie potencjalnych skutków dla badań naukowych – poprzez analizę odpowiednich przepisów unijnego prawa autorskiego i prawa dotyczącego danych oraz powiązanych ram regulacyjnych, a także odnośnych inicjatyw instytucjonalnych i krajowych• Zaproponowanie środków ustawodawczych i nieustawodawczych w celu ulepszenia obecnych unijnych ram prawnych i regulacyjnych dotyczących praw autorskich i danych
3. Działania zmierzające do reformy systemu oceny badań naukowych, naukowców i instytucji w celu poprawy ich jakości, wyników i wpływu	<ul style="list-style-type: none">• Analiza barier prawnych i administracyjnych na szczeblu krajowym i ponadnarodowym dla nowoczesnego systemu oceny badań• Stworzenie koalicji europejskich podmiotów finansujących badania naukowe i podmiotów prowadzących je, które po szeroko zakrojonych i pluralistycznych konsultacjach na szczeblu europejskim i międzynarodowym uzgodnią nowe podejście do oceny badań naukowych• Plan wykonawczy koalicji służący wdrożeniu nowego podejścia, w tym projektów pilotażowych w różnych dziedzinach

<p>4. Działanie na rzecz atrakcyjnych i trwałych karier naukowych, zrównoważonego obiegu talentów oraz międzynarodowej, transdyscyplinarnej i międzysektorowej mobilności w ramach EPB</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie europejskich ram kariery naukowej i zestawu narzędzi wsparcia w celu zwiększenia atrakcyjności karier naukowych w środowisku akademickim i poza nim • Uruchomienie centrum monitorowania karier naukowych • Rewizja karty i kodeksu postępowania naukowców • Utworzenie platformy talentów EPB służącej jako punkt kompleksowej obsługi internetowej dla usług, sieci i portali EURAXESS, w tym HRS4R, i RESAVER • Uruchomienie inicjatywy ERA4You w celu wspierania przepływu talentów między sektorami i w całej UE • Wymiana dobrych praktyk w odniesieniu do systemów badań naukowych i innowacji, by wspierać zrównoważoną cyrkulację talentów • Projekt pilotażowy z udziałem sojuszy w ramach „Europejskich Uniwersytetów” do celów europejskich ram kariery badawczej
---	---

<p>5. Zwiększanie równości płci i sprzyjanie włączeniu społecznemu, z uwzględnieniem deklaracji z Lublany</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie mechanizmu koordynacji polityki w celu wspierania wszystkich aspektów równości płci za pomocą sprzyjających włączeniu społecznemu planów i polityk na rzecz równouprawnienia płci, a także specjalnej sieci UE ds. ich wdrażania • Strategia przeciwdziałania przemocy ze względu na płeć, w tym molestowaniu seksualnemu, w europejskim systemie badań naukowych i innowacji oraz zapewnienia równości płci w środowisku pracy poprzez zmiany instytucjonalne we wszelkich organizacjach finansujących lub prowadzących badania naukowe • Podejście do polityki wzmacniające równouprawnienie płci i uwzględniające problematykę płci, by czynić postępy w ramach nowej EPB • Opracowanie zasad uwzględniania i oceny perspektywy płci w treści badań naukowych i innowacji we współpracy z krajowymi organizacjami finansującymi badania naukowe
<p>6. Pogłębianie EPB poprzez ochronę wolności akademickiej w Europie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc w opracowaniu podejścia politycznego mającego chronić wolność badań naukowych w Europie, w oparciu o Deklarację z Bonn o wolności badań naukowych • Wspieranie zainteresowanych organizacji we wdrażaniu zaleceń zawartych we wskazówkach w sprawie obcej ingerencji • Publikacja pierwszego europejskiego sprawozdania monitorującego wolność badań naukowych
<p>7. Udoskonalenie wskazówek UE dotyczących lepszej waloryzacji wiedzy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie i zatwierdzenie wskazówek dotyczących waloryzacji wiedzy • Opracowanie wraz z zainteresowanymi stronami kodeksu praktyk w zakresie inteligentnego korzystania z własności intelektualnej • Opracowanie kodeksu postępowania dla naukowców w dziedzinie normalizacji

<p>8. Zwiększenie trwałości, dostępności i odporności infrastruktur badawczych w EPB</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Strategiczna analiza obrazu europejskiej infrastruktury badawczej • Szerszy i bardziej trwały dostęp wszystkich krajów do europejskich infrastruktur badawczych i ich usług oraz rewizja europejskiej karty dostępu do infrastruktur badawczych • Aktualizacja mapy drogowej ESFRI i wdrożenie ram monitorowania skuteczności badań naukowych i innowacji • Sprawozdanie na temat ram ERIC • Ścisła współpraca między infrastrukturami badawczymi, e-infrastrukturami i zainteresowanymi stronami, w tym za pośrednictwem EOOSC
<p>9. Promowanie pozytywnego środowiska i równych warunków działania dla współpracy międzynarodowej na zasadzie wzajemności</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dalsze rozwijanie – zgodnie z konkluzjami Rady pt. „Globalne podejście do badań naukowych i innowacji – strategia Europy na rzecz współpracy międzynarodowej w zmieniającym się świecie” – wartości i zasad dotyczących współpracy międzynarodowej w dziedzinie badań naukowych i innowacji, które będą promowane w ramach wielostronnych dialogów z krajami partnerskimi i na forach międzynarodowych • Uruchomienie jednej inicjatywy pilotażowej dotyczącej podejścia Drużyny Europy w odniesieniu do konkretnego regionu świata lub tematu • Opracowanie europejskiego programu działań w zakresie dyplomacji naukowej • Propagowanie skoordynowanego wspólnego podejścia do angażowania się w inicjatywy wielostronne

Obszar priorytetowy: Wspólne podjęcie wyzwań związanych z podwójną transformacją – ekologiczną i cyfrową – oraz zwiększenie udziału społeczeństwa w EPB

Działania w ramach EPB	Wyniki
<p>10. Uczynienie misji i partnerstw UE na rzecz badań naukowych i innowacji kluczowymi elementami wnoszącymi wkład w EPB</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wymiana informacji, podnoszenie świadomości i budowanie odpowiedzialności za unijne misje w zakresie badań naukowych i innowacji na szczeblu krajowym, regionalnym i wspólnotowym, by zwiększać zaangażowanie obywateli • Monitorowanie wyników partnerstw oraz sposobu, w jaki przyczyniają się one do nowej EPB oraz jej zbioru wartości i zasad (na podstawie prac Centrum Wiedzy o Partnerstwie)
<p>11. Europejska przestrzeń badawcza na rzecz transformacji ekologicznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podejście polityczne do ram współpracy w dziedzinie [...] <u>bezpiecznych i zrównoważonych, niskoemisyjnych</u> technologii energetycznych opartych na badaniach naukowych i innowacji • Opracowanie działania pilotażowego opartego na badaniach naukowych i innowacjach w ramach EPB dotyczącego zielonego wodoru, przy jednoczesnym zapewnieniu spójności z innymi powiązаныmi inicjatywami i bez uszczerbku dla znaczenia szerszego podejścia politycznego do badań i innowacji w dziedzinie wodoru • ERA4FutureWork: podejście w ramach polityki (na szczeblu krajowym, regionalnym, lokalnym i unijnym) dotyczące finansowania badań naukowych i rozwoju na rzecz przyszłości pracy

<p>12. Przyspieszenie transformacji ekologicznej/cyfrowej kluczowych ekosystemów przemysłowych w Europie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Proces konsultacji w sprawie potrzeb przemysłu związanych z badaniami naukowymi i innowacjami, w tym potrzeby w zakresie nabywania/podnoszenia kwalifikacji, cyfryzacji, normalizacji opartej na badaniach naukowych i innowacjach, w zakresie wspólnych planów działania w dziedzinie technologii oraz infrastruktur badawczych i technologicznych • Opracowanie mocnych ram polityki w celu lepszego wspierania badań podstawowych na szczeblu krajowym i europejskim, by generować przełomową wiedzę i takie innowacje • Opracowanie podejścia politycznego łączącego politykę przemysłową z polityką w zakresie badań naukowych i innowacji, w szczególności w odniesieniu do tego, jak przyspieszyć wykorzystanie wyników badań naukowych i innowacji w przemyśle, oraz zainicjować projekty pilotażowe w dziedzinie ekosystemów przemysłowych w sektorze transportu i energii • Opracowanie planów działania w zakresie technologii przemysłowych w odniesieniu do technologii niskoemisyjnych dla energochłonnych gałęzi przemysłu i w zakresie technologii przemysłowych opartych na obiegu zamkniętym • Opracowanie mechanizmu koordynacji w celu zapewnienia przemysłowi infrastruktury technologicznej niezbędnej do testowania, zatwierdzania i zwiększania skali innowacji • Podjęcie kwestii dostosowania społecznego transformacji ekologicznej (i cyfrowej)
<p>13. Wzmocnienie pozycji instytucji szkolnictwa wyższego, by mogły rozwijać się wraz z EPB i w synergii z europejskim obszarem edukacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie szkół wyższych w transformacji cyfrowej, w tym poprzez inicjatywy takie jak „Połączone Uniwersytety” • Opracowanie i przyjęcie podejścia politycznego pozwalającego wyposażyć naukowców w umiejętności potrzebne do multidyscyplinarnej kariery w środowisku akademickim i poza nim • Podejście polityczne do przyszłego unijnego wsparcia dalszego rozwoju instytucji szkolnictwa wyższego, w tym poprzez europejską inicjatywę na rzecz doskonałości i konsolidację inicjatywy „Europejskie Uniwersytety”
<p>14. Zbliżenie nauki do obywateli</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie zakresu inicjatywy „Plastic Pirates – Go Europe!” • Inauguracja Europejskiego Miasta Nauki podczas Europejskiego Roku Młodzieży oraz tworzenie sieci kontaktów między różnymi miastami europejskimi • Analiza wykonalności zrzeszenia w postaci unijnej sieci mediów naukowych, by doniesienia medialne dotyczące nauki w większym stopniu opierały się na faktach • Zaproponowanie mechanizmu koordynacji polityki w zakresie praktyk dotyczących angażowania społeczeństwa, w tym angażowania obywateli w procesy naukowe

Obszar priorytetowy: Zwiększenie w całej Unii dostępu do doskonałości w zakresie badań naukowych i innowacji

Działania w ramach EPB	Wyniki
15. Tworzenie regionalnych i krajowych ekosystemów badań naukowych i innowacji w celu poprawy doskonałości i konkurencyjności na szczeblu regionalnym/krajowym	<ul style="list-style-type: none"> • Zdefiniowanie węzłów EPB i utworzenie pilotażowych węzłów EPB, aby umożliwić powstawanie konkurencyjnych ekosystemów badań i innowacji w całej UE, wypełnić luki geograficzne i zapewnić łatwiejszy przepływ talentów i inwestycji • Proces konsultacji w sprawie przyszłych działań w ramach dwustronnej współpracy w zakresie badań naukowych i innowacji, by wzmocnić i połączyć elementy doskonałości w dziedzinie badań naukowych i innowacji w EPB
16. Poprawa dostępu do doskonałości w całej UE	<ul style="list-style-type: none"> • Ustanowienie specjalnej ścieżki prac w ramach forum EPB w celu poprawy dostępu do doskonałości • Opracowanie i wdrożenie wsparcia dostosowanego do indywidualnych potrzeb poszczególnych państw członkowskich • Podejście polityczne w zakresie potencjału europejskiej współpracy naukowo-technicznej pod względem poprawy dostępu do doskonałości w całej UE
17. Zwiększenie strategicznych zdolności europejskich publicznych organizacji prowadzących badania naukowe	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja inicjatywy w zakresie zarządzania nauką, z udziałem co najmniej 100 instytucji z całej Europy

Obszar priorytetowy: Rozwijanie uzgodnionych inwestycji i reform w zakresie badań naukowych i innowacji

Działania w ramach EPB	Wyniki
18. Ułatwienie przygotowania procesu krajowego lub instrumentu polityki EPB w celu określenia bieżących lub planowanych środków przyczyniających się do realizacji EPB	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie koordynacji między UE a państwami członkowskimi w zakresie określania i wdrażania krajowych strategii politycznych wspierających EPB
19. Utworzenie efektywnego i skutecznego mechanizmu monitorowania EPB	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój internetowej platformy dotyczącej polityki w zakresie EPB w celu stworzenia spójnego, solidnego i sprawdzonego pod względem jakości krajowego systemu sprawozdawczości, który będzie zasiliał internetową platformę dotyczącą polityki, z uwzględnieniem obecnych instrumentów • Rozwój tabeli wyników EPB w celu monitorowania postępów w realizacji priorytetów EPB na szczeblu UE oraz postępów w realizacji poszczególnych działań w ramach EPB na szczeblu państw członkowskich, z uwzględnieniem obecnych instrumentów
20. Wspieranie priorytetowego traktowania, koordynacji i ukierunkowywania inwestycji i reform w dziedzinie badań naukowych i innowacji	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie i wspieranie przyjęcia podejścia politycznego i inwestycyjnego poprzez dwustronne i wielostronne dialogi polityczne mające na celu wsparcie zainteresowanych państw członkowskich w priorytetowym traktowaniu inwestycji w badania naukowe i innowacje, z uwzględnieniem synergii między programami unijnymi a krajowymi, oraz przeprowadzenie reform strukturalnych